

פרשת ויגש

ועתה אל תעצבו... כי למחיה שלחני אלקים לפניכם (מה, ה)

לראות את יד ההשגחה העליונה בכל מעשה.

יוסף הצדיק מלמד אותנו יסוד כיצד צריך האדם להביט במאורעות החיים. בכל מקרה יש לבחון את הדברים במשקפיים אחרות ולא להסתכל בראייה מצומצמת, שטחית ונקודתית על המעשה.

בספר "הפרשה המחכימה" הרב שלמה בן דוד שליט"א מחדד את הדברים בצורה נפלאה: יוסף, על אף כל מה שגרמו לו אחיו, שבתחילה שנאוהו והתנכלו להמיתו, עד שהחליטו למוכרו לאורחת ישמעאלים, הוא התגלגל בגלגלם ממקום למקום עד שהגיע למצרים. במשך שנים, בן הזקונים לאביו, לא רואה אותו ולא שומע אודותיו מאומה. לאחר מכן עבד בבית פוטיפר ושם העלילו עליו וביישוהו והושיבוהו בבית הסוהר י"ב שנים.

והנה מגיע הרגע שהוא פוגש את אחיו, שכביכול הם גרמו לו את כל הצער הגדול הזה. אדם אחר בקושי היה מסתכל בפניהם, כולו היה תרעומות נגדם, כיצד אתם לוקחים את אחיכם הקטן, משליכים אותו לבור מלא נחשים ועקרבים, ואח"כ ברחמים רבים "מסכימים" למוכרו לאורחת ישמעאלים...

לא כן יוסף שעומד בניסיון ותחת לנקום את נקמתו ולהוציא עליהם קצפו, אומר להם: "לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלוקים!"
רואה הוא בכל מה שאירע לו, את יד ההשגחה העליונה, המסובבת כל הסיבות כדי ששימנו למושל במצרים.

על מידת הזהירות בכבודו של האדם נלמד מסיפור שסיפר בנו של הרה"ג, שר התורה, מרן הראשון לציון, המקובל האלוקי רבי מרדכי צמח אליהו זצוק"ל:

יש סיפור שיכול להראות כמה חוכמה אנושית ותורנית יש לאבא שלי בפסיקה שלו.

הפעם היחידה שנסעתי איתו לחו"ל, - כי קשה מאוד היה לעמוד בקצב שלו - הייתה לפני מספר שנים. נסענו לברזיל ושם הגענו לארוחת ערב מיוחדת עם עשרים וחמש משפחות עשירות מאוד, שהתקיימה בביתה של אחת המשפחות, לכבוד אבא שלי. אנחנו יושבים ובאמצע הסעודה קם אחד מהנוכחים ואמר שיש לו שאלה לרב. כשהשתרר שקט בסלון הענק, הוא מפנה אצבע אל בעל הבית ושואל את אבי מה דעת הרב על העובדה שבעה"ב תורם לביהכ"נ הרפורמי בעיר... כנראה שהיה סכסוך בין השניים והשואל רצה לבייש אותו בפני הרב. אבא שלי במבט ראשון נכנס למילכוד. מצד אחד הוא לא רוצה להלבין את פניו של בעה"ב, מצד שני את דעתו על הרפורמים לא צריך להסביר.

ואז אבי עשה מה שכל רב עושה במצב כזה - מספר סיפור... וכך אמר אבא:

"אספר לכם סיפור שקרה לי לפני כמה שנים. היינו בחו"ל והגיע זמן מנחה ורצינו להתפלל. הגענו ליד איזה בית כנסת והתברר לנו שזהו ביכ"נ רפורמי. "והנה יוצאים משם איש האחזקה הטכני של ביהכ"נ ורב הקהילה הרפורמית עצמו. אנחנו היינו שמונה, אז אמרתי לעוזר שלי שחסר לנו עוד אחד למניין.

"פנה אלי הרב הרפורמי ושאלני: 'אם תאמר שרפורמי משלים מנין, אז יש לך עשרה ואם לא אז שמונה. איך הרב הגיע לתשעה?!'

פרשת ויגש

"אמרתי לו, שאיש האחזקה עושה את זה בשביל הפרנסה והוא בטח לא רפורמי באמת, אבל רב הקהילה בוודאי לא יכול להשלים מנין.
"ואז... רכן אלי הרב הרפורמי כממתיק סוד ואמר לי בשקט: 'תנוח דעתו של הרב אליהו. גם אני עושה את זה בשביל הפרנסה...'"

כמובן שכל הנוכחים התגלגלו מצחוק ואבא שלי בסיפור אחד גם הסביר מה דעתו על הרפורמים, שלא יכולים להשלים מנין, ובמקביל להעביר את זה בצורה חלקה מבלי לבייש את בעל הבית..."

ואולי נלמד גם אנו מדרכו של הרב לחפש כל מיני פתרונות על מנת להימנע מלפגוע באדם זה או אחר, וח"ו מלשפוך דמו של אדם בפרהסיא.

כתב ה"פלא יועץ" זצוק"ל: צא ולמד עד היכן גדר הביזיון, שהרי כתוב "לא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תיגלה ערוותך עליו". אם כך, הקפידה התורה על כבוד אבני מזבח שאינן רואות ואינן מקפידות, על אחת כמה וכמה שצריך להיזהר בכבודם של בני אדם. ואולי גם אנו ננהג במשנה זהירות בכבודם של בני אדם ותמיד נחפש כף זכות למעשיהם כדי שח"ו לא נגרום לביזיונם.

מקור: ברכת דוד